

NOTION AND CHARACTERISTICS OF THE RIGHT TO A NAME

Viorica-Mihaela FRÎNTU

Lecturer PhD

Faculty of Educational Sciences and Public Management
„Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

ABSTRACT: THE NAME IS A PERSONAL NON-PATRIMONIAL SUBJECTIVE RIGHT WHICH IS ACQUIRED THROUGH FILIATION, PURSUANT TO THE MODIFICATION OF THE CIVIL STATUS OR ITS CHANGE ON ADMINISTRATIVE WAY, FORMED OF ONE OR SEVERAL WORDS, THROUGH WHICH A NATURAL PERSON IS INDIVIDUALIZED IN THE SOCIETY.¹

KEY WORDS: NAME, CIVIL CODE, NON-PATRIMONIAL PERSONAL RIGHT

1. Noțiunea și structura numelui

Din punct de vedere terminologic, facem precizarea că „numele persoanei fizice” poate fi folosit într-un dublu sens²:

- în sens larg, se indică *împreună*, atât numele de familie, cât și prenumele;

În acest sens este folosită noțiunea de nume în art. 83 din Codul civil³ potrivit căruia „Numele cuprinde numele de familie și prenumele”. Tot astfel, Ordonanța Guvernului nr. 41/2003

¹ D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *Atributele de identificare ale persoanei fizice: numele, prenumele și pseudonimul, domiciliul și reședința, actele de stare civilă*, Editura Universul Juridic, București, 2015, p. 73.

² T. Țiclea, *Identificarea persoanei fizice*, în *Noul Cod civil. Studii și comentarii*, vol. I, Cartea I și Cartea a II-a (art. 1-534), de M. Uliescu (coord.), M. Duțu, M. Uliescu, B. Pătrașcu, S. Neculaescu, I. Dojană, T. Țiclea, F. Pavel, R. Dimitriu, L. Uță, I. Boți, Gh. Buta, S. Angheni, I. Urs, S. Cristea, D. Dobrev, D. Lupașcu, C.-M. Crăciunescu, A. Gherge, C. Jora, M. G. Berindei, Editura Universul Juridic, București, 2012, p. 298.

³ *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil* publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009, modificată prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), rectificată în M. Of. nr. 427 din 17 iunie 2011 și în M. Of. nr. 489 din 8 iulie 2011 și republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011. Ulterior republicării, Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a fost modificată prin Legea nr. 60/2012 privind aprobarea O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 255 din 17.04.2012), rectificată în M. Of. nr. 246 din 29 aprilie 2013 și modificată prin Legea nr. 138/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M. Of. nr. 753 din 16 octombrie 2014) și prin O.U.G. nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe (M. Of. nr. 85 din 4 februarie 2016) aprobată cu modificări prin Legea nr. 17/2017 (M. Of. nr. 196 din 21 martie 2017).

privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice¹ prevede, în art. 1, că „Numele cuprinde numele de familie și prenumele”. De asemenea, Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă² prevede, în art. 5, că „(1) Înregistrarea actelor și faptelor de stare civilă și înscrierea mențiunilor se fac la cerere, pe baza declarației persoanei obligate la aceasta, sau din oficiu, în condițiile prevăzute de prezenta lege. (2) Numele de familie și prenumele se scriu așa cum rezultă din actele de identitate, din certificatele de stare civilă și din alte înscrisuri prezentate de declarant sau primite de la autoritățile prevăzute de lege. (3) Întocmirea actelor de stare civilă, precum și înscrierea mențiunilor se fac în limba română, folosindu-se alfabetul latin”. Conform art. 15 alin. (1) din aceeași lege „Numele de familie și prenumele copilului se stabilesc potrivit art. 84 din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare”.

Numele de familie mai este desemnat în vorbirea curentă și prin expresia „nume patronimic”, iar pentru desemnarea prenumelui se mai folosește și expresia „nume de botez”, cu toate că și persoanele ce nu sunt botezate au prenume³.

- în sens restrâns, se înțelege numai numele de familie.

În acest înțeles este întrebuințat numele în art. 281, art. 282, art. 383, art. 449, art. 450 etc. din Codul civil.

Astfel, art. 281 alin. (1) Cod civil prevede că „În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există niciun impediment legal la căsătorie și vor menționa numele de familie pe care îl vor purta în timpul căsătoriei, precum și regimul matrimonial ales”.

Conform art. 282 Cod civil „Viitorii soți pot conveni să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricărui dintre ei sau numele lor reunite. De asemenea, un soț poate să își păstreze numele de dinaintea căsătoriei, iar celălalt să poarte numele lor reunite”.

În art. 383 Cod civil se prevede că „(1) La desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Instanța ia act de această înțelegere prin hotărârea de divorț. (2) Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului, instanța poate să încuviințeze ca soții să păstreze numele purtat în

---

¹ Publicată în M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003, aprobată cu modificări prin Legea nr. 323/2003 (M. Of. nr. 510 din 15 iulie 2003); a mai fost modificată și completată prin: O.U.G. nr. 50/2004 pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea stabilirii cadrului organizatoric și funcțional corespunzător desfășurării activităților de eliberare și evidență a cărților de identitate, actelor de stare civilă, pașapoartelor simple, permiselor de conducere și certificatelor de înmatricularea vehiculelor (M. Of. nr. 595 din 1 iulie 2004); Legea nr. 520/2004 privind aprobarea O.U.G. nr. 50/2004 pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea stabilirii cadrului organizatoric și funcțional corespunzător desfășurării activităților de eliberare și evidență a cărților de identitate, actelor de stare civilă, pașapoartelor simple, permiselor de conducere și certificatelor de înmatriculare a vehiculelor (M. Of. nr. 1153 din 7 decembrie 2004); Legea nr. 243/2009 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, pentru modificarea O.G. nr. 84/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor, precum și pentru modificarea și completarea O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 445 din 29 iunie 2009).

² Publicată în M. Of. nr. 282/11.11.1996, republicată în M. Of. nr. 339/18.05.2012, modificată și completată prin: Legea nr. 213/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (M. Of. nr. 397 din 2 iulie 2013); Legea nr. 295/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (M. Of. nr. 885 din 26 noiembrie 2015); Legea nr. 57/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 283 din 14 aprilie 2016); O.U.G. nr. 33/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind actele de stare civilă și actele de identitate ale cetățenilor români (M. Of. nr. 488 din 30 iunie 2016);

³ G. Boroș, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Ediția a III-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008, p. 418.

timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înțelegeri între ei. (3) Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei.”

În conformitate cu art. 449 Cod civil „(1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinților săi. (2) Dacă părinții nu au un nume comun, copilul ia numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se stabilește prin acordul părinților și se declară, odată cu nașterea copilului, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor. (3) În lipsa acordului părinților, instanța de tutelă hotărăște și comunică de îndată hotărârea rămasă definitivă la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor unde a fost înregistrată nașterea”.

Potrivit art. 450 Cod civil „(1) Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită. (2) În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior și față de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinților, poate lua numele de familie al părintelui față de care și-a stabilit filiația ulterior sau numele reunite ale acestora. Noul nume de familie al copilului se declară de către părinți, împreună, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor la care a fost înregistrată nașterea. În lipsa acordului părinților se aplică dispozițiile art. 449 alin. (3). (3) În cazul în care copilul și-a stabilit filiația în același timp față de ambii părinți, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 449 alin. (2) și (3).”

Structura binară a numelui, prevăzută de art. 12 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954, care avea aceeași redactare ca și cea a art. 83 Cod civil, i-a determinat pe unii autori să susțină că, din perspectiva dreptului civil, numele reprezintă reunirea a două drepturi subiective civile nepatrimoniale ale persoanei fizice, anume, dreptul asupra numelui de familie și dreptul asupra prenumelui¹.

Alți autori consideră că modul de redactare a dispozițiilor art. 82 Cod civil (text cu aceeași redactare ca și cea din art. 12 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954, potrivit căruia „orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit potrivit legii”), coroborat cu art. 83 Cod civil, care, reglementând structura numelui, arată că „numele cuprinde numele de familie și prenumele” nu permite o altă interpretare decât aceea conform căreia numele de familie și prenumele sunt doar elementele componente ale unui drept unic: dreptul la nume².

Atât în societate cât și în cadrul raporturilor juridice la care participă persoanele fizice, numele trebuie privit ca un întreg, ca o unitate, adică în totalitatea elementelor sale alcătuitoare. Numai în această unitate a sa numele poate servi la identificarea persoanei fizice în societate. Cu alte cuvinte, numele persoanei fizice se prezintă ca un drept unic care este compus din două elemente prevăzute expres de lege și nu reprezintă reunirea a două drepturi, respectiv, numele de familie și prenumele. Este adevărat că ele pot fi folosite și în mod separat, însă printr-o astfel de folosire nu se asigură o identificare completă și față de un cerc cât mai mare de persoane³.

Prin urmare, potrivit legii, practicii sociale și judecătorești, numele unei persoane fizice cuprinde atât numele de familie cât și prenumele. Cu alte cuvinte, individualizarea unei persoane fizice în societate se face atât prin numele de familie, cât și prin prenume. De asemenea, desemnarea persoanei fizice în raporturile juridice la care participă, fie ca subiect activ, fie ca subiect pasiv se face atât prin numele de familie, cât și prin prenume⁴.

¹ Ibidem.

² E. Chelaru, *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului Cod civil*, Ediția a 3-a, Editura C.H. Beck, București, 2012, p. 81.

³ D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 72.

⁴ Ibidem.

Cu toate acestea, cele două elemente alcătuitoare ale numelui – numele de familie și prenumele – au un regim juridic deosebit sub aspectul modurilor de dobândire, al modificării, exercitării și schimbării, precum și al sferei persoanelor față de care se face individualizarea. Astfel, în timp ce identificarea persoanei fizice cu ajutorul numelui format din cele două elemente ce-l alcătuiesc – numele de familie și prenume – se face față de întreaga societate, identificarea numai cu ajutorul prenumelui se face, de regulă, în raport cu un număr restrâns de persoane, cum ar fi, membrii familiei, în cadrul unor comunități restrânse sau chiar în cadrul unor localități cu un număr mic de locuitori (comune, sate, etc.)¹.

Ca drept nepatrimonial, dreptul la nume prin finalitatea sa socială și natura lui juridică este într-o strânsă legătură cu celelalte drepturi personale nepatrimoniale și, în primul rând, cu dreptul la existență al persoanei fizice².

Privit prin prisma raporturilor sale cu celelalte drepturi personale nepatrimoniale, dreptul la nume se înfățișează ca un drept de sinteză în care își găsesc reflectarea multe dintre celelalte drepturi nepatrimoniale cum ar fi dreptul la existență, la onoare, la reputație, la dreptul de autor al unei opere științifice, artistice ori literare, de inventator etc.³.

Dreptul la nume, împreună cu celelalte drepturi personale nepatrimoniale, cum ar fi dreptul la onoare, reputație, dreptul personal nepatrimonial de autor etc., reprezintă valori social-morale, care sunt intim legate de persoana umană. Este semnificativă sub acest aspect caracterizarea făcută de fostul Tribunal Suprem drepturilor personale nepatrimoniale care arăta că: „În principiu, drepturile nepatrimoniale inseparabile de persoana omului, cum sunt dreptul la nume, la domiciliu etc., sunt drepturi perpetue și neprescriptibile”⁴.

Conținutul dreptului subiectiv la numele de familie se caracterizează prin facultatea titularului său de a purta numele dobândit sau stabilit potrivit legii, de a cere rectificarea oricăror erori strecurate în actele de stare civilă sau în alte acte cu privire la nume și, în cazurile și condițiile stabilite de lege de a se opune ca alte persoane să poarte numele său⁵.

Numele de familie servește la identificarea persoanei fizice nu numai atunci când aceasta participă la raporturile juridice de drept civil, ci în toate raporturile juridice la care participă ca subiect de drept, precum și în orice alte activități cu caracter social, politic, artistic, cultural-sportiv etc.⁶.

În literatura juridică au fost propuse mai multe definiții ale numelui, dintre care o reținem pe cea conform căreia *numele este un drept subiectiv personal nepatrimonial care se dobândește prin filiație, ca urmare a modificării stării civile sau schimbării lui pe cale administrativă, format din unul sau mai multe cuvinte, cu ajutorul căruia se individualizează în societate o persoană fizică*⁷.

Definiția ține seama de dispoziția art. 82 din Codul civil în conformitate cu care „Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii”. De asemenea, ea este în acord

---

¹ Ibidem.

² Ibidem.

³ Idem, p. 72-73.

⁴ Trib. Supr., secț. civ., dec. nr. 950/1977, în C.D. 1977, p. 109 apud D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 73.

⁵ D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 73.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem. În definiția dată de Gh. Beleiu, *numele este acel atribut de identificare a persoanei fizice care constă în dreptul omului de a fi individualizat, în familie și societate, prin cuvintele stabilite, în condițiile legii cu această semnificație.* (Gh. Beleiu, *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, Ediția a XI-a revăzută și adăugită de M. Nicolae, P. Trușcă, Editura Universul Juridic, București, 2007, p. 391)

și cu prevederea art. 7 par. 1 din Convenția privind drepturile copilului¹ potrivit căreia „Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie, și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia”.

2. Caracterele juridice ale dreptului asupra numelui

Făcând parte din categoria drepturilor personale nepatrimoniale, numele de familie prezintă caracterele specifice acestor drepturi. Astfel, numele de familie este un drept **absolut**, ceea ce înseamnă că este opozabil tuturor persoanelor². Fiind un drept absolut, numele impune tuturor obligația de a se abține de a aduce atingere sau tulbura pe titular în exercitarea acestui drept³. Potrivit art. 254 alin. (1) Cod civil, „Cel al cărui nume este contestat, poate să ceară instanței judecătorești recunoașterea dreptului său la acel nume”. De asemenea, prevede alin. (2) al aceluiași articol, „cel care este lezat prin uzurparea, în tot sau în parte, a numelui său poate să ceară oricând instanței judecătorești să dispună încetarea acestei atingeri nelegitime.”

Numele este un drept subiectiv personal nepatrimonial recunoscut de lege tuturor persoanelor fizice. Acestui drept subiectiv îi corespunde o obligație corelativă potrivit căreia orice persoană trebuie să poarte un nume. Deci, numele are caracter obligatoriu în sensul că toate persoanele fizice sunt obligate nu numai să aibă un nume, dar și să participe sub acest nume la viața socială și juridică⁴.

Obligația fiecărei persoane fizice de a purta un nume corespunde unei cerințe sociale de a putea fi identificată în raporturile sociale și juridice la care participă. Respectarea acestei obligații de către toate persoanele este asigurată printr-o serie de norme de drept aparținând dreptului civil, dreptului familiei, dreptului penal, precum și altor ramuri de drept. Astfel, norme ale dreptului civil stabilesc regimul juridic cu privire la modul cum se determină sau se dobândește numele de familie și prenumele persoanei fizice, modurile în care acestea se pot modifica ori schimba etc.⁵.

De asemenea, dispozițiile art. 327 Cod penal⁶ prevăd sub sancțiunea pedepsei cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea

¹ Adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la 29 noiembrie 1989. Intrată în vigoare la 2 septembrie 1990. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 18/1990, publicată în M. Of. nr. 109 din 28 septembrie 1990 și republicată în M. Of. nr. 314 din 13 iunie 2001.

² D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 74.

³ O. Ungureanu, C. Munteanu, *Drept civil. Persoanele*, Editura Hamangiu, București, 2011, p. 162.

⁴ A se vedea D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 74-75.

⁵ D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 75.

⁶ *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009) cu modificările și completările aduse prin: *Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012); *Legea nr. 63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012); *Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012); *Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014* (M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014); *Decizia Curții Constituționale nr. 508/2014* (M. Of. nr. 843 din 19 noiembrie 2014); *Legea nr. 159/2014 pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014); *Decizia Curții Constituționale nr. 732/2014* (M. Of. nr. 69 din 27 ianuarie 2015); *Decizia Curții Constituționale nr. 11/2015* (M. Of. nr. 102 din 9 februarie 2015); *Decizia Curții Constituționale nr. 603/2015* (M. Of. nr. 845 din 13 noiembrie 2015); *O.U.G. nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară* (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016); *Decizia Curții Constituționale nr. 405/2016* (M. Of. nr. 517 din 8 iulie 2016); *Legea nr. 151/2016 privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (M. Of. nr. 545 din 20 iulie 2016); *Decizia Curții Constituționale nr. 224/2017* (M. Of. nr. 427 din 9 iunie 2017).

identității altei persoane, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175¹ sau transmisă unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea prin folosirea frauduloasă a unui act ce servește la identificare, legitimare ori la dovedirea stării civile sau a unui astfel de act falsificat, pentru a induce sau a menține în eroare un funcționar public, în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine ori pentru altul (art. 327 alin 1). Când prezentarea s-a făcut prin întrebuițarea identității reale a unei persoane, pedeapsa este de la unu la 5 ani (art. 327 alin. 2). Se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă încredințarea unui act ce servește la identificare, legitimare ori la dovedirea stării civile spre a fi folosit fără drept (art. 327 alin. 3).

În Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români², se prevede, în art. 42, că „Încălcarea dispozițiilor prevăzute în prezenta ordonanță de urgență atrage, după caz, răspunderea civilă, materială, disciplinară, contravențională sau penală a persoanelor vinovate.”

Numele este un drept **imprescriptibil**. Oricât timp ar folosi cineva un nume, simplul fapt al posesiei numelui respectiv nu poate conduce la dobândirea numelui; rezultă că numele nu poate fi dobândit prin uzucapiune (prescripție achizitivă)³. Este semnificativă din acest punct de vedere Decizia nr. 609 din 9 iunie 1961 a Colegiului civil al fostului Tribunal Suprem în care se arată „faptul că o persoană este cunoscută sub un anumit nume nu este de natură să justifice rectificarea numelui, deoarece folosirea vreme îndelungată a unui nume sau prenume nu atribuie persoanei respective acest nume, numele fiind un drept personal nepatrimonial care nu se dobândește prin posesie”⁴.

De asemenea, oricât timp ar dura neutilizarea numelui, dreptul asupra numelui nu se stinge prin prescripție extinctivă⁵. Caracterul imprescriptibil al numelui este determinat de legătura lui inseparabilă cu persoana omului, legătură subliniată și de instanța supremă care, în considerentele unei decizii de speță, sublinia că drepturile personale nepatrimoniale cum sunt dreptul de nume, prenume, de domiciliu etc., fiind inseparabil legate de persoana omului se caracterizează prin perpetuitate și imprescriptibilitate⁶.

¹ Art. 175 Cod penal: „(1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără remunerație: a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești; b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură; c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia. (2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost învestită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public”

² Publicată în M. Of. nr. [641 din 20 iulie 2005](#), aprobată cu modificări prin Legea nr. 290/2005 (M. Of. nr. [959 din 28 octombrie 2005](#)), republicată în M. Of. nr. [719 din 12 octombrie 2011](#), cu modificările aduse prin: O.U.G. nr. 82/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind evidența persoanelor, actele de identitate ale cetățenilor români, precum și actele de rezidență ale cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rezidenți în România (M. Of. nr. 838 din 12 decembrie 2012); Legea nr. 235/2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind evidența persoanelor, actele de identitate ale cetățenilor români, precum și actele de rezidență ale cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rezidenți în România (M. Of. nr. [442 din 19 iulie 2013](#)); O.U.G. nr 33/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind actele de stare civilă și actele de identitate ale cetățenilor români (M. Of. nr. 488 din 30 iunie 2016).

³ C. T. Ungureanu, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Editura Hamangiu, București, 2012, p. 320.

⁴ A se vedea D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 75-76.

⁵ C. T. Ungureanu, *op. cit.*, p. 320.

⁶ Trib. Supr., secț. civ., dec. nr. 950/1977, în C.D. 1977, p. 109 apud D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 76.

În principiu, dreptul la numele de familie este **intransmisibil** în sensul că el nu poate face obiectul unui act translativ cu titlu oneros sau cu titlu gratuit. Dreptul la nume fiind intim legat de personalitatea omului nu se află în circuitul civil general și, în consecință, nimeni nu poate dispune de dreptul său la nume pe calea unui act juridic între vii sau pentru cauză de moarte. Cu toate acestea, dreptul la nume nu este cu desăvârșire intransmisibil¹. Potrivit art. 84 alin. (1) Cod civil, „Numele de familie se dobândește prin efectul filiației și poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile, în condițiile prevăzute de lege”. Ordonanța Guvernului nr. 41/2003, în art. 2 alin. (1), prevede că „Numele de familie se dobândește prin efectul filiației și se schimbă de drept prin modificarea intervenită în statutul civil al persoanei fizice, în condițiile prevăzute de lege.”

Deși drepturile personale nepatrimoniale nu pot fi, de regulă, exercitate pe cale de reprezentare generală, totuși dreptul la numele de familie face unele excepții de la această regulă în sensul că în cazurile limitativ și expres prevăzute de lege, părinții sau tutorii pot exercita în numele minorului sau a celui lipsit de capacitatea de exercițiu unele drepturi².

Codul civil prevede, în art. 425 alin. (1), că „Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, sau de către reprezentantul lui legal.”

De asemenea, în art. 433 alin. (1) Cod civil se prevede că, „Acțiunea în tăgada paternității se pornește de copil, în timpul minorității sale, prin reprezentantul său legal.”

Potrivit art. 7 alin. (1) teza I din Ordonanța Guvernului nr. 41/2003, „Pentru minor, cererea de schimbare a numelui se face, după caz, de părinți sau, cu încuviințarea autorității tutelare, de tutore.”

Aceste cazuri constituie excepții de la regula potrivit căreia drepturile personale nepatrimoniale nu sunt susceptibile de a fi exercitate pe cale de reprezentare generală, fără să afecteze cu ceva natura juridică a dreptului la numele de familie care rămâne un drept personal nepatrimonial. Aceste excepții sunt de strictă interpretare și se aplică numai în cazurile expres stabilite prin lege³.

Numele de familie prezintă caracterul juridic de **universalitate**, în sensul că toți oamenii au dreptul la nume (art. 82 Cod civil și art. 7 pct. 1 din Convenția privind drepturile copilului)⁴.

În fine, menționăm caracterul **legal** al dreptului la numele de familie⁵. Prin acest caracter se exprimă cerința ca stabilirea, dobândirea, modificarea și schimbarea numelui să se facă numai în conformitate cu legea. Voința persoanei fizice în privința stabilirii, dobândirii, modificării sau schimbării numelui trebuie să fie făcută în deplină concordanță cu cerințele legii. În legătură cu acest caracter sunt edificatoare dispozițiile art. 82 din Codul civil în care se dispune în termeni expresi că „Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii”, orice schimbare sau modificare a numelui de familie ori a prenumelui sunt îngăduite numai în cazurile și în condițiile stabilite de lege⁶.

¹ D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 76.

² *Idem*, p. 77.

³ *Ibidem*.

⁴ A se vedea D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 77; O. Ungureanu, C. Munteanu, *op. cit.*, p. 162.

⁵ P. Andrei, I. Apetrei, *Drept civil*, Editura Ankarom, Iași, 1988, p. 257 apud D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 78.

⁶ D. Lupulescu, A.-M. Lupulescu, *op. cit.*, p. 78.

REFERENCES:

Literatură de specialitate

- Beleiu Gh., *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, Ediția a XI-a revăzută și adăugită de M. Nicolae, P. Trușcă, Editura Universul Juridic, București, 2007;
- Boroi G., *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Ediția a III-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008;
- Chelaru E., *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului Cod civil*, Ediția a 3-a, Editura C.H. Beck, București, 2012;
- Lupulescu D., Lupulescu A.-M., *Atributele de identificare ale persoanei fizice: numele, prenumele și pseudonimul, domiciliul și reședința, actele de stare civilă*, Editura Universul Juridic, București, 2015;
- Uliescu M. (coord.), Duțu M., Uliescu M., Pătrașcu B., Neculaescu S., Dojană I., Țiclea T., Pavel F., Dimitriu R., Uță L., Boți I., Buta Gh., Angheni S., Urs I., Cristea S., Dobrev D., Lupașcu D., Crăciunescu C.-M., Gherghe A., Jora C., Berindei M. G., *Noul Cod civil. Studii și comentarii, vol. I, Cartea I și Cartea a II-a (art. 1-534)*, Editura Universul Juridic, București, 2012;
- Ungureanu C.T., *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Editura Hamangiu, București, 2012;
- Ungureanu O., Munteanu C., *Drept civil. Persoanele*, Editura Hamangiu, București, 2011.

Legislație

- *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil* publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009, modificată prin *Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil* (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), rectificată în M. Of. nr. 427 din 17 iunie 2011 și în M. Of. nr. 489 din 8 iulie 2011 și republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011. Ulterior republicării, *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil* a fost modificată prin *Legea nr. 60/2012 privind aprobarea O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil* (M. Of. nr. 255 din 17.04.2012), rectificată în M. Of. nr. 246 din 29 aprilie 2013 și modificată prin *Legea nr. 138/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe* (M. Of. nr. 753 din 16 octombrie 2014) și prin O.U.G. nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe (M. Of. nr. 85 din 4 februarie 2016) aprobată cu modificări prin *Legea nr. 17/2017* (M. Of. nr. 196 din 21 martie 2017);
- *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009) cu modificările și completările aduse prin: *Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012); *Legea nr. 63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012); *Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012); *Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014* (M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014); *Decizia Curții Constituționale nr. 508/2014* (M. Of. nr. 843 din 19 noiembrie 2014); *Legea nr. 159/2014 pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal* (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014); *Decizia Curții Constituționale nr. 732/2014* (M. Of. nr. 69 din 27 ianuarie 2015); *Decizia Curții Constituționale nr. 11/2015* (M. Of. nr. 102 din 9 februarie 2015); *Decizia Curții Constituționale nr. 603/2015* (M. Of. nr. 845 din 13 noiembrie 2015); O.U.G. nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din *Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară* (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016); *Decizia Curții Constituționale nr. 405/2016* (M. Of. nr. 517 din 8 iulie 2016); *Legea nr. 151/2016 privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte*

- normative (M. Of. nr. 545 din 20 iulie 2016); Decizia Curții Constituționale nr. 224/2017 (M. Of. nr. 427 din 9 iunie 2017);
- *Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă publicată* în M. Of. nr. 282/11.11.1996, republicată în M. Of. nr. 339/18.05.2012, modificată și completată prin: Legea nr. 213/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (M. Of. nr. 397 din 2 iulie 2013); Legea nr. 295/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (M. Of. nr. 885 din 26 noiembrie 2015); Legea nr. 57/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 283 din 14 aprilie 2016); O.U.G. nr. 33/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind actele de stare civilă și actele de identitate ale cetățenilor români (M. Of. nr. 488 din 30 iunie 2016);
  - *Legea nr. 18 din 27 septembrie 1990 pentru ratificarea Convenției cu privire la drepturile copilului publicată* în M. Of. nr. 109 din 28 septembrie 1990, republicată în M. Of. nr. 314 din 13 iunie 2001;
  - *Ordonanța Guvernului nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice publicată* în M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003, aprobată cu modificări prin Legea nr. 323/2003 (M. Of. nr. 510 din 15 iulie 2003); a mai fost modificată și completată prin: O.U.G. nr. 50/2004 pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea stabilirii cadrului organizatoric și funcțional corespunzător desfășurării activităților de eliberare și evidență a cărților de identitate, actelor de stare civilă, pașapoartelor simple, permiselor de conducere și certificatelor de înmatriculare a vehiculelor (M. Of. nr. 595 din 1 iulie 2004); Legea nr. 520/2004 privind aprobarea O.U.G. nr. 50/2004 pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea stabilirii cadrului organizatoric și funcțional corespunzător desfășurării activităților de eliberare și evidență a cărților de identitate, actelor de stare civilă, pașapoartelor simple, permiselor de conducere și certificatelor de înmatriculare a vehiculelor (M. Of. nr. 1153 din 7 decembrie 2004); Legea nr. 243/2009 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, pentru modificarea O.G. nr. 84/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor, precum și pentru modificarea și completarea O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 445 din 29 iunie 2009);
  - *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români publicată* în M. Of. nr. [641 din 20 iulie 2005](#), aprobată cu modificări prin Legea nr. 290/2005 (M. Of. nr. [959 din 28 octombrie 2005](#)), republicată în M. Of. nr. [719 din 12 octombrie 2011](#), cu modificările aduse prin: O.U.G. nr. 82/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind evidența persoanelor, actele de identitate ale cetățenilor români, precum și actele de rezidență ale cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rezidenți în România (M. Of. nr. 838 din 12 decembrie 2012); Legea nr. 235/2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind evidența persoanelor, actele de identitate ale cetățenilor români, precum și actele de rezidență ale cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rezidenți în România (M. Of. nr. [442 din 19 iulie 2013](#)); O.U.G. nr. 33/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind actele de stare civilă și actele de identitate ale cetățenilor români (M. Of. nr. 488 din 30 iunie 2016).